

CHIFFERTELEGRAM

Retelax til:

- Chefen for N P. 2 Kopi chef P. 3
☐ Direktøren	☐ Dep.chef U-Ø.dept.
☐ Udenrigsråd Adm.	☐ Udenrigsråd M.afd.
☐ Protokolchefen	☐ Udenrigsråd Ø.P.afd.
☒ Udenrigsråd P.afd.	☐ Udenrigsråd H.afd.
☐ Udenrigsråd R.afd.	☐ Dep.chefs sekr.
☐ Udenrigsråd DANIDA	☐ _____
☐ Udenrigsråd P.K.A.	☐ _____
☒ Stedfortræder for P-chef	☐ _____
☒ Min.sekr./Dir.sekr.	☐ _____

U.M.

10-12-79

105 I 4023

Kopi vedlagt:

DK - J...
+ ØPIE sk 27

Bemærkninger:

POLITISKE AFD.
P. II (NATO)

CHIFFERTELEGRAM AFGAET

.....✓.....

ambassaden i washington, amtel 1309 af 8. december 1979 kl 20.38

25 EXP

u r g e n t - mandag morgen.

4 EXP VAGTH.

r a m m e f o r t r o l i g t

bedes retelegraferet til ambassaden i Haag snarest.

ER SVET

udenrigsministerens samtale med udenrigsminister cyrus vance den 7. december 1979.

amb.j.nr. 5.d.3.f.

i moedet deltog fra dansk side udenrigsministeren, direktøren, ambassadoer otto borch, ambassadoer peter dyvig og ambassaderaad joergen boejer.

fra amerikansk side deltog udenrigsminister cyrus vance, under secretary for political affairs, david newsom, director for politico-military affairs, reginald bartholomew, assistant secretary of defense, david e. mcgiffert, deputy assistant secretary james e. goodby, director for northern europe, robert L. funseth samt dedesede desk officer for danmark, dennis goodman

000354

udenrigsministeren udtrykte ved samtalens indledning sin sympati med gidsterne paa den amerikanske ambassade i teheran og henviste til udtalelsen om ambassadebesaettelsen fra det europaeiske raads moede i dublin. han fremhaevde, at der baade i danmark og i de oevrige ef-Lande naeredes beundring for den maade, hvorpaa den amerikanske regering i sin optraeden over for den iranske krise havde formaaet at forbinde fasthed med tilbageholdenhed.

udenrigsminister vance takkede for udenrigsministerens udtalelser og udtrykte taknemmelighed over den hjaelp, den danske regering og ambassadoeren i teheran havde ydet. han naevnte, at han i forbindelse med sin rejse til nato-moedet i bruxelles ville aflægge besog i en raekke europaeiske hovedstaeder for at droefte iran-sagen. i anledning af en bemaerkning fra udenrigsministeren om, hvorledes situationen i teheran havde optaget de senatorer, som udenrigsministeren havde moedt til frokost, forklarede hr vance, at han selv havde daglige moeder med en lille gruppe af ledende senatorer, deriblandt senator javits, som han holdt omhyggeligt underrettet om iran-krisens udvikling, saaledes at de kunne bidrage til at modvirke fremkomsten af vildledende rygter og spekulationer.

udenrigsministeren redegjorde paa udenrigsminister vance's opfordring for danmarks forslag om en seks maaneders udsaettelse af beslutningen om tnf-moderniseringen. han var efter formiddagens samtale med dr. brzezinski fuldt klar over den amerikanske reaktion paa forslaget. udenrigsministeren redegjorde for sagens behandling i folketinget og understregede, at debatten var forloebet uden vedtagelse af dagsordener.

om baggrunden for regeringens forslag forklarede udenrigsministeren, at det for regeringen var saerdeles vigtigt at fastholde og styrke den brede tilslutning til nato, som for tiden var inde i en gunstig udvikling. man kunne beklage, at debatten i danmark var kommet saa sent og var blevet ganske emotionel.

forbundskansler helmut schmidt havde i sin telefonsamtale med statsministeren beskrevet situationen saaledes, at der aabenbart var tale om en dansk reservation. dette var nok paa nuvaerende tidspunkt danmarks stilling.

udenrigsministeren var nu inindstillet paa at forelaegge regeringen og sin partigruppe de fra amerikansk og anden allieret side fremkomne kommentarer, inden han rejste til moedet i bruxelles. han kunne ikke nu foregribe sagens udfald. ministeren erindrede om, at statsministeren havde betonet, at nato arbejdede ud fra et konsensusprincip, og at det ikke tilkom danmark at anbefale andre lande at akceptere deployering af kernevaaben.

udenrigsministeren henviste afslutningsvis til den saerlige politiske situation i danmark med ti politiske partier i folketinget og en mindretalsregering. for fastholdelsen af den etablerede sikkerhedspolitik var socialdemokratiets stilling i denne situation aldeles afgørende.

udenrigsminister vance mindede om, at der fra amerikansk side saa snart det danske forslag var kendt, var blevet udtrykt xb bekymring, ligesom vigtigheden af alliansens sammenhold var blevet fremhaevet. hr. vance ville ikke ved denne lejlighed gentage, hvad der tidligere var sagt, men blot understrege, at usa mente sin vaabenkontrolpolitik absolut alvorligt. vaabenkontrol var et af

de centrale principper i den nuvaerende administrations politik siden dens tiltraaden, og kontrollen med kernevaaben havde staaet i centrum. den tid og energi, der var sat ind paa salt, var et klart udtryk herfor. usa ville fortsaette paa denne kurs.

situationen i iran havde nok foert til en vis forsinkelse i tidsplanen, men det var hr. vance's absolutte overbevisning, at salt ii ville blive ratificeret. hr. vance henviste yderligere til administrationens indsats paa ikke-spredningsomraadet, som yderligere maatte bidrage til, at der ikke kunne vaere nogen tvivl om, hvor usa stod.

den amerikanske forpligtelse paa vaabenkontrolpolitikken ville klart fremgaa ogsaa af de dokumenter, som blev vedtaget i bruxelles.

hr. vance ville personligt i sine officielle udtalelser i bruxelles goere den amerikanske oprigtighed med hensyn til vaabenkontrol aldeles klar. dette ville forhaabentlig vaere til stoette for danmark.

hr. vance betonedede, at det var afgoerende, at moderniseringsbeslutningen blev taget samtidig med, at man gik videre med vaabenkontrolbestraebelserne. han understregede paany vigtigheden af alliancens enhed og tilfoejede, at usa ville skride til vaerket sammen med de lande, der ville deltage. han haabede, at der derefter ville ske fremskridt i vaabenkontrolforhandlingerne.

Op. i
her

paa udenrigsministerens spoergsmaal skoennede hr. vance, at egentlige vaabenkontrolforhandlinger naeppe ville komme igang ganske umiddelbart og uden hensyntagen til salt ii-ratifikationen, idet sovjetunionen maaske ikke ville oenske det.

senere understregede hr. vance, at usa var rede til at gaa i gang

med forhandlinger hurtigt, og at han havde tiltro til, at indledende drøftelser kunne optages snart efter beslutningen i nato-raadet.

om andre allieredes stilling udtalte hr. vance, at norge syntes at ville slutte sig til de oevrige allierede, medens holland endnu ikke var naaet frem til sin endelige stilling, som ville blive fastlagt paa et kabinetsmoede i naeste uge. belgien ville beslutte sig paa et kabinetsmoede mandag, den 10. december. debatten i det belgiske parlament den 7. december var ifoelge de for hr. vance foreliggende oplysninger forloebet noget bedre end ventet.

udenrigsministeren understregede, at der ikke var nogen aendring i danmarks sikkerhedspolitik og vor fastholden ved nato. vi var rede til at opfylde de noedvendige forpligtelser.

i anledning af en bemaerkning fra udenrigsminister vance om nedskaeringerne i det danske forsvarsbudget, som forekom ham stridende mod nato's 3 procent maalsaetning, forklarede udenrigsministeren, at regeringen som led i sit oekonomiske saneringsprogram omfattende besparelser paa ialt 2.5 milliarder kroner havde fundet det noedvendigt at beskaere forsvarsbudgettet med ialt 100 mio. kr. det var dog udenrigsministerens overbevisning, at nedskaeringerne, som overvejende ramte civile programmer og vedligeholdelsesarbejder, ikke ville skade forsvarets effektivitet. udenrigsministeren understregede, at der nu forestod forhandlinger om et nyt forsvarsforlig. han mindede om, at de oevrige allierede gennem aarene havde vaeret ganske tilfredse med, at de danske forsvarsbudgetter gennem pristalsregulering havde vaeret heskyttet mod inflation.

ved samtalens afslutning gav udenrigsminister vance udtryk for sin tilfredshed med, at udenrigsministeren ved sit besog havde givet loejlighed til drøftelsen af disse vigtige spoengsmaal.

i ventetiden foer udenrigsminister vance's ankomst droeftede udenrigsministeren kort situationen i iran med under secretary david newsom.

newsom forklarede, at udviklingen i gidselsituationen var meget uoverskuelig og skiftevis gav anledning til opmuntring og skuffelse grundproblemet var, at de skiftende udenrigsministre soegte at finde grundlag for forhandlinger og skabte en vis forventning i den tid, der gik, medens deres forslag blev udarbejdet og forelagt for khomeini, hvorefter der indtraadte tilbageslag, naar aya-tollah'en afviste.

der havde nok i de sidste faa dage vaeret en aendring i atmosfæren i teheran. navnlig havde den maade, hvorpaa radio og fjernsyn havde omtalt sikkerhedsraadsresolutionen, tydet paa en vis fleksibilitet.

hr. newsom udtrykte stor taknemmelighed over den indsats, som den danske ambassadoer i teheran og den danske regering havde gjort. ambassadoer munk havde ved sine besog hos hr. laingen og sin personlige hjalp ydet ham en stor opmuntring.

paa et spoergsmaal fra udenrigsministeren om ambassadeokkupanternes identitet svarede hr. newsom, at forskellige kilder, heriblandt de friglvne gidsler, havde forklaret, at flertallet af okkupanterne syntes at vaere aegte studenter fra teherans universitet, som udfoerte vagttjeneste ind imellem forelaesningerne. der var imidlertid ogsaa et hierarki af aeldre personer, som ikke noedvendigvis havde kommando over okkupanterne, men som var traenet i be-

-
handling af fanger, og som f.eks. udfoerte afhoeringer. en enkelt af disse personer var blevet identificeret som en iraner,

side 7

der havde modtaget træning hos palæstinensiske grupper, der
også at være sket en vis infiltration fra venstreorienterede
grupper i teheran.

udenrigsministeren gjorde bemærksom på den grønlandske befolkning
store interesse for laksesagen og overnakte hr. newsom et af uden-
rigsministeriet udarbejdet aide memoire vedrørende denne sag.
newsom tog mod papiret og lovede at underrette udenrigsministeren
vance om sagen, idet han tilføjede en bemærkning om, at canadierne
havde andre synspunkter.

telexkopi tilgaaet fn-missionen, new york.

intet følger slut slut

bor ch 1309